

BONUS

EN VERDER

Digital Sports; Interview met Wouter de Groot

De digitale wereld is niet meer weg te denken in de wereld van onze kinderen. Welke kansen biedt de digitale wereld voor LO? Welke behoefte is er in het werkveld? Wat werkt wel en niet? Op het Instituut voor Sportstudies aan de Hanzehogeschool in Groningen verkennen sportstudenten en bachelor techniekstudenten samen met het werkveld de digitale mogelijkheden voor LO. Wouter de Groot vertelt over hun multidisciplinaire aanpak. | Harold Hofenk

Wie ben je en waar heb je je, in het licht van boundary crossing, de laatste jaren mee bezig gehouden?

"Mijn naam is Wouter de Groot. Ik ben docent-onderzoeker bij het Instituut voor Sportstudies in Groningen en doe onderzoek bij het lectoraat Praktijkgerichte Sportwetenschappen. Ik heb, in de rol van opdrachtgever, bachelor techniekstudenten begeleid rondom de centrale vraag: Hoe kun je door de inzet van technologie

vakdocenten ondersteunen? Wanneer er dan met behulp van design thinking een eerste bruikbaar prototype ontwikkeld is, wordt de brug geslagen naar het werkveld en vindt er een toepassing plaats bij een gymleraar in het middelbaar onderwijs. De feedback wordt vervolgens gebruikt om een doorontwikkeling te realiseren. De studenten hebben een aantal prototypes opgeleverd en inmiddels zijn we zo ver dat het werkveld ook vragen bij ons neerlegt waar bachelors (sensor)technologie of multimedia design een oplossing voor zou kunnen bieden."

Wat was de aanleiding om hiermee aan de slag te gaan?

"Technologie wordt in ons vakgebied nog niet zoveel gebruikt of slechts beperkt ingezet en ik denk persoonlijk dat daar wel heel veel kansen liggen. Met techniek kun je in didactisch opzicht een andere omgeving creëren die met de gebruikelijke

middelen niet realiseerbaar is. En zo mogelijk daarmee ook een doelgroep aanspreken die van nature niet zoveel beweegt. Een behoorlijk deel van de jeugd begeeft zich bijna dagelijks op het digitale vlak. Mogelijk kunnen we door deze link te leggen deze leerlingen motiveren. Het hoeft niet altijd met een digitale toepassing. Je kunt bijvoorbeeld ook het concept van gamificatie in de gymles gebruiken, wat overigens door veel collega's in het werkveld al wel regelmatig wordt gebruikt."

"Als het gaat om digitalisering, mobieltjes, gaming en spelcomputers heeft dat vanuit het perspectief van bewegen best wel een negatieve connotatie. Vooral omdat deze ontwikkelingen ervoor zorgen dat we juist nog meer gaan zitten en minder in beweging komen. Misschien is de vraag wel veel meer hoe we deze niet te keren ontwikkeling ten gunste van het meer en beter bewegen kunnen inzetten. Er komen inmiddels wel steeds meer voorbeelden op de markt die zorgen dat dat mogelijk is."

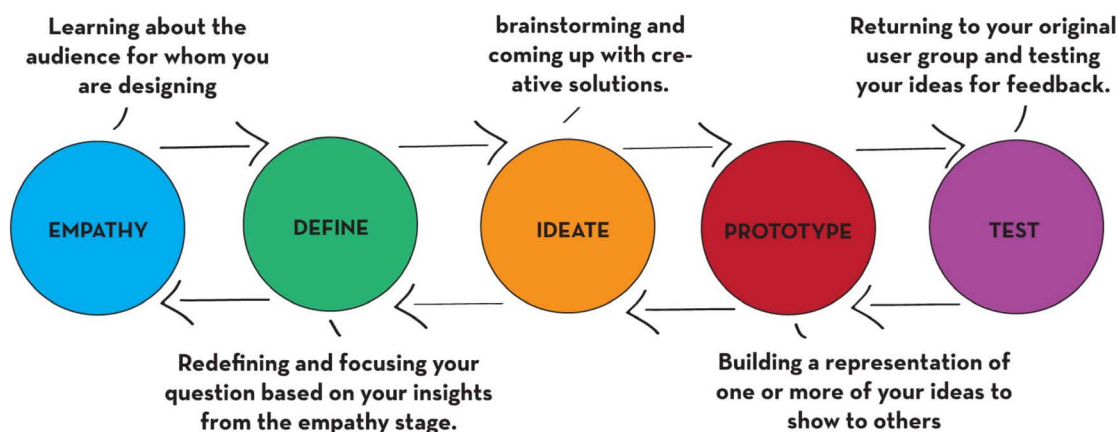
Heb je een concreet voorbeeld waar zowel de leerlingen en docenten LO enthousiast over zijn?

"Het meest aansprekende voorbeeld dat iedereen wel kent is Pokémon Go. Waarin hordes mensen in het park probeerden ze te vangen. Een

DESIGN THINKING

Exemplarische uitwerking van een methode om in dialoog tot een oplossing te komen voor een relatief complex probleem

(relatief eenvoudige) technische toepassing die heel veel mensen in beweging heeft gekregen. Een voorbeeld van sensortechnologie-studenten kwam voort uit de opdracht om iets te ontwikkelen waarmee leerlingen in het middelbare onderwijs tijdens tussenuren in beweging te krijgen zijn. Het resultaat is een reactiespel geworden waar leerlingen zo snel mogelijk een aantal lampjes moeten uittikken. Er zat een competitie-element in dat maakte dat de kinderen heel fanatiek werden. Het prototype werd volwaardig afgeleverd en nu is het idee om te kijken hoe we dit wellicht op een school kunnen toepassen en verder kunnen ontwikkelen.”

“Een ander voorbeeld van multimedia design-studenten kwam voort uit een vraag vanuit de gemeente Groningen. Er is een App ontwikkeld die persoonlijk wordt door je gegevens uit een motorische test in te voeren, aangevuld met antwoorden op een

vragenlijst over sport- en beweegvoorkeuren en motivatie. Vervolgens komt daar een sportprofiel uit dat het kind wellicht kan helpen bij het kiezen van een sport die bij hem of haar past.”

Wat komt er voor die studenten sensortechnologie (of multimedia design) allemaal bij kijken?

“Het begint met een concrete vraag uit het werkveld. Na het verkennen van de vraag achter de vraag en een fase van inleven in de gebruikersgroep ontstaan eerste ideeën. Daar wordt gezamenlijk een keuze uit gemaakt. In afstemming met de opdrachtgever en eindgebruiker wordt het prototype steeds scherper. Het kenmerkt zich echt door een kort cyclisch proces van continu maken, toetsen, doorontwikkelen. Een intensief proces waar afstemming cruciaal is. Wanneer iedereen zich in de ‘finale papieren versie’ kan vinden, begint het bouwen. Het programmeren is daar een belangrijk onderdeel van.

Een complex proces van enerzijds kijken wat er technisch mogelijk is en anderzijds bijvoorbeeld aan criteria van gebruiksvriendelijk en ‘hufteerproof’ kunnen voldoen. Vaak kunnen die studenten met een klein budget al een behoorlijk uitgewerkte oplossing realiseren, daarin zijn ze echt ontzettend creatief! Dit prototype wordt een aantal keer getest en geoptimaliseerd tot een bruikbare variant.”

Hoe interpreteer je de sport- en techwereld en hoe heb je die dichterbij elkaar gebracht?

“De taal van beide vakgebieden is van een heel andere orde. Voordat ze elkaar begrijpen gaat er best wat tijd overheen. Als je niet oppast, praat je snel langs elkaar heen. Wij hebben het bijvoorbeeld over motorisch leren en over leerlijnen. Dat is voor hen compleet nieuw. In de doorvertaling naar een technisch product die daaraan bijdraagt, is de begeleiding belangrijk. Tegelijkertijd hebben wij geen idee

wat er technisch allemaal mogelijk is. Die technische opleidingen zijn ook op zoek naar vraagstukken met een mogelijk maatschappelijke impact. Het is dan best complex om een toepassing te bouwen. Daarin stellen wij dan meer de hulpvragen om het werkbaar en gebruiksvriendelijk te maken. Als je bewust momenten organiseert waar je die werelden bij elkaar brengt ontstaat er wederzijds begrip en vertrouwen. Die studenten hebben bijvoorbeeld een aantal leerlingen en de vakdocent gesproken en zijn ook in de gymles aanwezig geweest. Ik fungeerde vooral als tussenpersoon. En daarbij helpt het wel dat ik enige technische kennis heb opgebouwd in het verleden. Ik heb, denk ik, net genoeg technische bagage om in de ondersteuning the best of both worlds naar boven te brengen.”

Wat heb jij geleerd van techstudenten?

“Dat je in de vraagstelling naar die studenten best concreet moet zijn. En dat het kort cyclische proces om heel veel feedbackmomenten vraagt.

Continu afstemming in bijvoorbeeld: Hebben we hetzelfde (doel) nog steeds voor ogen? Ik ben wel overtuigd geraakt van het idee dat gezamenlijk optrekken vanuit verschillende professies in plaats van los van elkaar antwoorden proberen te vinden, veel meer oplevert. Het schudt als het ware je eigen referentiekader op. Zo’n nieuwe invalshoek op het vraagstuk levert vaak verrassende resultaten op. De kunst is dan wel om een balans te vinden tussen wat functioneel werkt en tegelijkertijd gebruiksvriendelijk is, maar het is vooral heel leuk om met enthousiaste en creatieve studenten te werken.”

Welke doorontwikkeling zie je voor je in het opleiden van gymleraren in Groningen?

“Aanstaande sportprofessionals laten kennismaken met dit fenomeen. Volgend jaar starten we met een keuzevak (5 ECTS) voor sportstudenten: Digital Sports om die digitale wereld te verkennen. Andere ideeën zijn bijvoorbeeld het mogelijk vormen van een nieuwe innovatiewerkplaats waar

bedrijven werkveld en kennisinstelling samen optrekken. Daar waar scholen vragen kunnen deponeren en dat studenten met elkaar, het liefst multidisciplinair, met oplossingen komen. Het mooiste zou zijn om als sportstudenten daarin samen op te trekken met studenten sensortechnologie of multimedia design. De volgende stap zou dan wellicht een gezamenlijke minor (30 ECTS) kunnen zijn. Daarmee maak je de verbinding tussen verschillende disciplines hopelijk echt duurzaam.” ●

Contact

h.g.hofenk@pl.hanze.nl

w.de.groot@pl.hanze.nl

Harold Hofenk en **Wouter de Groot**

zijn werkzaam bij de Hanzehogeschool en betrokken bij de Innovatiewerkplaatsen van het Instituut voor Sportstudies

Kernwoorden

boundary crossing, multimedia design, digitale middelen

Hoe versterken we de vitaliteit van mbo-studenten?

Boundary crossing middels de IWP Vitaal MBO

In Groningen werken twee grote mbo-instellingen, het Noorderpoort en het Alfa-college, samen om mbo-studenten kennis en mogelijkheden te bieden voor een gezonde leefstijl. De Hanzehogeschool leidt professionals op die studenten kunnen ondersteunen bij en motiveren voor een gezonde leefstijl. De afgelopen jaren heeft het mbo een steeds sterkere positie gekregen binnen de afstudeermogelijkheden van de ALO in Groningen. Deze mogelijkheden worden versterkt door de Innovatiewerkplaats (IWP) Vitaal MBO. Binnen de IWP geven studenten, docenten, onderzoekers en andere betrokken partijen samen handen en voeten aan de gezonde leefstijl van mbo-studenten en een gezonde leef- en werkomgeving voor de mbo-studenten.

Daarbij moeten niet alleen gezondheidsprofessionals, maar ook andere professionals met elkaar gaan samenwerken, zodat er meerdere aspecten van leefstijl tegelijkertijd ondervangen kunnen worden. Deze jeugd komt daarmee niet alleen in beweging, maar kan zich op meerdere vlakken van vitaliteit en gezondheid ontwikkelen. | Sanne Visser, Tjeerd Beijleveldt, Floor Bosch en Ehsan Momenzadah

Het Instituut voor Sportstudies werkt al jaren intensief samen met de beroepspraktijk. Het gezamenlijke doel: studenten zo goed mogelijk voorbereiden op hun toekomst als professionals op het gebied van sport, vitaliteit en een gezonde leefstijl. Dit gebeurt door middel van stages en onderzoeksprojecten die we samen met de

beroepspraktijk realiseren. Het mbo maakte tot het jaar 2012 geen deel uit van de beroepspraktijk van de alo-studenten. Sinds de invoering van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) in 1996, zijn bewegen en sport namelijk niet meer verankerd in het curriculum. Hierdoor waren activiteiten rond leefstijl binnen de meeste mbo-instellingen geminimaliseerd.

In 2009 is er vanuit de overheid subsidie beschikbaar gesteld voor alle mbo-instellingen om sport en bewegen te herintroduceren binnen het mbo. Het Noorderpoort en het Alfa-college hebben, net als 39 andere mbo-instellingen, hiervan gebruik gemaakt. Om gezonde leefstijl en vitaliteit gestructureerd en duurzaam te kunnen implementeren binnen het mbo, is het Instituut voor Sportstudies een samenwerkingsverband aangegaan met het Alfa-college en het Noorderpoort.

Het doel van de IWP is om samen met de studenten en professionals met verschillende achtergronden leefstijl en vitaliteit op een duurzame wijze weer in het curriculum van het mbo te implementeren. Omdat het juist daar nodig is de kansenongelijkheid op onder andere vitaliteit te verkleinen. Recent betoogden de practoren van het Alfa-college en Landstede, respectievelijk Sylvia Brouwer, Tjeerd Beijleveldt en Marieke Fix, om wettelijke kaders te stellen voor het sport- en beweegonderwijs in het mbo (2023). Om de minder rooskleurige fysieke en mentale gezondheid en vitaliteit van mbo-studenten een duw in de andere richting te geven. Met deze ontwikkelingen in de hand proberen mbo- en hbo-studenten en -docenten elkaars leefwereld te verkennen, om zo tot oplossingen te

komen die passen in de wereld van de mbo-student en hun onderwijs.

Boundary crossing door de IWP Vitaal MBO

Binnen de IWP-omgeving wordt gewerkt aan een 'boundary crossing werk- en leeromgeving'. Wanneer personen en organisaties over grenzen heen werken en leren, kan dit leiden tot nieuwe en innovatieve perspectieven (Akkerman en Bakker, 2011). Dat betekent kennismaken met de opleidingen, talenten, het werkveld, de belevingswereld van de mbo- en hbo-studenten, om die optimaal te gebruiken in onderzoeksopdrachten en doorontwikkeling van vitaliteitsonderwijs in zowel het hbo- als mbo-onderwijs. Door mbo-studenten zelf mee te laten denken in de ontwikkeling van vitaliteit in het mbo proberen we interventies te ontwikkelen die passen bij de doelgroep. Bijvoorbeeld door mbo-studenten Multimedia een app te laten ontwikkelen die de mbo-studenten gedurende hun opleiding meer in beweging moet krijgen. Door challenges, work-outs en positieve aanmoediging. Studenten alo- en sportkunde denken mee vanuit hun expertise op vitaliteit en gezondheid, de studenten Multimedia nemen expertise mee op het gebied van ICT en appdesign. En weten hoe ze hun eigen groep kunnen aanspreken.

Leefwerelden verbonden

De mbo-studenten brengen hun eigen leven en ieder hun eigen stukje samenleving mee hun school in. Daarom is het belangrijk handvaten te vinden voor interventies die de leefstijl van mbo-studenten beïnvloedt en tegelijkertijd aan te sluiten bij hetgeen dat speelt in hun leven. Binnen de ALO Groningen wordt aangestuurd op het verkennen en herkennen van verschillende leefwerelden, ook die in het mbo. De hbo-studenten vinden het regelmatig spannend om de mbo-studenten goed te leren kennen, want het zijn bijna leeftijdgenoten en een groep die ook al eigen keuzes hebben gemaakt op het gebied van vitaliteit en gezondheid. Toch herkennen ze gaandeweg hun specialisatie en opleiding dat het belangrijk is die intrapersonlijke individuele grenzen te

doorbreken, om de juiste taal te leren spreken en impact te kunnen maken op de vitaliteit van de mbo-student.

Individueel grenzen verkennen zorgt voor boundary crossing. Wanneer een student in verschillende omgevingen leert werken, kan hij of zij zich realiseren dat het goed is verschillende talen te spreken, aanpassingsvermogen te ontwikkelen en zich duurzaam inzetbaar op te stellen.

In de IWP Vitaal MBO wordt een omgeving gecreëerd waar de hbo-student en mbo-docenten samen kijken naar succesvolle innovaties in de opleiding. Deze directe samenwerking

zorgt ervoor dat innovaties direct toepasbaar zijn in de mbo-opleiding. Zoals een alo-student die samen met docenten en studenten Zorg en Welzijn zorgt voor een vertaling van vitaliteit in de mbo-stagepraktijk. Waarin bijvoorbeeld de mbo-student op zijn of haar stageplek wandelingen organiseert voor de mensen in de stagepraktijk. Dit vraagt van zowel de hbo-student als mbo-student, als de mbo-docent dat ze elkaars praktijk en de rol van vitaliteit daarin leren begrijpen.

Ook werken de hbo-studenten binnen de IWP aan hun eigen vakmanschap in het mbo. Om te werken in het mbo, moet je niet alleen een goede docent worden, maar moet je jezelf en je collega's ook goed leren kennen.

Daarom verkennen zij hun eigen en elkaars identiteit door verkennende workshops aan elkaar te geven. Door meer te leren over elkaars andere professionele kwaliteiten, bijvoorbeeld fotografie, leren zij andere kwaliteiten te benutten in hun werk en elkaar vragen te stellen. Dit levert dan weer nieuwe inzichten op en laat verschillende expertises zien binnen een groep hbo-studenten die homogeen lijkt (zelfde opleiding, zelfde afkomst), maar natuurlijk individueel verschillende ervaringen meebrengen.

Opleidingen verbonden

Op interpersoonlijk vlak verkennen we hoe de samenwerking tussen verschillende mbo- en hbo-opleidingen kan leiden tot nieuwe ontwikkelingen voor het vitaliteitsonderwijs in het mbo. Door samen te werken met verschillende opleidingen zorgen we voor diverse perspectieven op vitaliteit en hebben we aandacht voor verschillende methoden om vitaliteit te versterken. ALO-studenten, sportkunderstudenten, studenten van voeding en diëtetiek, maar ook studenten communicatie en maatschappijler zijn aangesloten bij de IWP Vitaal MBO. Deze boundary-crossing leverde al op dat binnen het vitaliteitsonderwijs meer wordt gewerkt vanuit de beleving en het verkopen van vitaliteit (door ook marketing- en communicatiestrategieën toe te passen) en het kritisch denken over vitaliteit te versterken door debatmethodieken (vanuit de opleiding maatschappijler). Door de samenwerking tussen opleidingen creëren studenten van verschillende opleidingen gezamenlijk vitaliteitsactiviteiten en dragen ze samen zorg voor de planning en organisatie daarvan.

Interpersoonlijk: grenzen verkennen tussen twee personen met een uiteenlopende achtergrond. Twee studenten van verschillende opleidingen die met elkaar samenwerken, ontdekken bijvoorbeeld dat ze niet dezelfde methodes gebruiken om te werken aan vitaliteit. Gezamenlijk komen ze tot een nieuwe methodiek.

Onderwijs, onderzoek en werkveld verbonden

IWP Vitaal MBO zorgt ervoor dat de werelden van onderwijs, onderzoek en beroepsleven worden verbonden. We verkennen wat de mbo-werkomgeving betekent voor de hbo-opleidingen en werkveld. Studenten maken kennis met de beleidsontwikkelingen in het mbo en hoe dat invloed heeft op de regio waarin de ROC's staan. De samenwerking met het werkveld en de regio leidt ertoe dat er vanuit het IWP kan worden meegedacht in praktijkvraagstukken die breder zijn dan de ontwikkeling van vitaliteitsonderwijs alleen. Studenten bedenken oplossingen voor een vraagstuk als de bereikbaarheid van sportverenigingen voor mbo-studenten. De samenwerking en lobby vanuit IWP Vitaal MBO heeft er recent toe geleid dat er bij de Studentensport in Groningen (ACLO) nu ook een aantal plekken beschikbaar zijn voor mbo-studenten. Ook leren studenten meedenken over een gezond voedingsaanbod in en rondom de ROC's. Studenten leren het bedrijfsleven en beleidsleven beter kennen en nemen deze ervaringen mee in hun verdere werkend leven. We zien dat zij beter geïnformeerd starten aan hun carrières in het mbo-onderwijs.

Institutioneel: grenzen tussen organisaties verkennen. Leren werken met de perspectieven van verschillende werkomgevingen en die kunnen samenbrengen in werkbare oplossingen.

Wat levert een IWP Vitaal MBO op?

Het levert op dat studenten hun vak-kennis vergroten. Ze begrijpen meer en beter wat de mbo-sector doet, hoe zij in de regio staan en welke invloed ze daar uitoefenen. Het levert multidisciplinaire samenwerking op, zowel tussen verschillende hbo-opleidingen als tussen hbo- en mbo-opleidingen. De ALO in Groningen staat daarmee ook voor dat opgeleide professionals goed geïnformeerd aan de start staan en kunnen samenwerken met verschillende disciplines.

Het levert ook op dat studenten verschillende competenties ontwikkelen, zoals samenwerken en overleggen, beslissen, aandacht en begrip tonen, klantgericht handelen en netwerken. De studenten leren zelf een deel van het jaarprogramma in te vullen, stakeholders te benaderen en interessante sprekers uit te nodigen voor de IWP. Ze leren duidelijk te maken waar ze voor staan en wie ze nodig hebben om zichzelf en hun onderwijs door te ontwikkelen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de expertise van mbo-docenten en hbo-docenten die beide als coach optreden in de IWP. Zij zetten voortdurend de leerervaring centraal, door studenten grensoverbruggend te laten werken en te laten leren van verschillen tussen opleidingen en studenten.

Werken aan een vitale regio

Het grensoverbruggend werken op interpersoonlijk, intrapersoonlijk en institutioneel vlak heeft allemaal ten doel om een vitale regio neer te zetten, ook voor de mbo-student en -professional. Door de IWP kent de hbo-professional met vitaliteit in zijn of haar portefeuille die vitale regio een stuk beter. Met de opdracht om die blijvend te beïnvloeden middels zijn of haar werk en de mbo-studenten daarin te begeleiden. ●

Bronnen

Akkerman, S. F., & Bakker, A. (2011). Boundary crossing and boundary objects. *Review of Educational Research*, 81, 132-169.
Brouwer, S., Beijleveldt, T., & Fix, M. (2023). Dubbelslag in het mbo. *LO Magazine 111(3)*, 37 - 39.

Contact

s.s.visser@pl.hanze.nl
Sanne Visser is werkzaam op de Hanzehogeschool Groningen als onderzoekskoördinator Tijd voor Toekomst en Docent Master SBO.
Tjeerd Beijleveldt, **Floor Bosch** en **Ehsan Momenzadah** zijn werkzaam in de Innovatiewerkplaats (IWP) Vitaal MBO van Noorderpoort en Alfa-college

Foto

Martin Hoogenboom

Kernwoorden

boundary crossing, vitaal mbo, vitaal hbo